

Bwindi Orphans

Z obsahu

- Náš vůbec první zájezd pro adoptivní rodiče
- Soroti
- Pár afrických postřehů
- Odpovědi na časté otázky
- Stručně o Ugandě
- Co znamená být „orphan“ v Ugandě?
- Papírové korálky

Náš vůbec první zájezd pro adoptivní rodiče

jsme začali za poněkud dramatických okolností. Od mé poslední návštěvy Rwandy se změnilý předpisy a o víza se teď musí žádat formulářem po internetu předem. Já jsem tohle zjistila večer před odletem do Kigali... Situace dramatická, ale reakce účastníků úžasná – oni

uklidňovali mě. Všechno dobře dopadlo a my odletěli a mně po této zkušenosti bylo jasné, že s lidmi s takovým přístupem bude radost se pohybovat kdekoli po Africe. .

Kateřina

📍 Murchison Falls

📍 Trekování horských goril

📍 Procházky pralesem léčí nervy

📍 Projeli jsme celou Ugandu

📍 Libuška má jedno dítě v Bwindi a jedno v Soroti

📍 Návštěva z Evropy je ohromná událost

📍 Školní oběd v Bwindi

📍 Safari na Nilu

📍 NP Queen Elizabeth

📍 Rozdělujeme dárky od sponzorů

Soroti

V dubnu jsme začali práci v nové destinaci – Soroti, na východě Ugandy. Kapacita školy v Bwindi je naplněná a zájem sponzorů z ČR o adopci stále velký.

Výběr školy byl dán tím, kde jsme schopni zkontrolovat, zda informace o dětech (zda jsou sirotky či nikoli) jsou pravdivé. Náš spolupracovník v Ugandě – Gerald, pochází z této oblasti a do školy sám chodil. Ověřování je věc zdlouhavá, nekonečné vypytování a porovnávání informací. Odvezli jsme 40 sepsaných příběhů a fotografie dětí, to je co potřebujeme, abychom děti mohli vystavit na internetových stránkách. Od začátku května zbývá adaptovat jen 10 dětí.

Soroti je ve srovnání s Bwindi – turistickou destinací číslo jedna – zapomenutá oblast. Nemá turistům co nabídnout a v minulosti si hodně vytrpěla. Občanská válka, nájezdy kmene Karimojong, útoky hnutí LRA (Lord's Resistance Army) a nejčerstvější katastrofa – povodně v roce 2007, to všechno nás přesvědčilo, že jsme na místě, kde málo může udělat velký rozdíl. Pomoc v Soroti vypadá vzhledem k podmínkám jinak, než jsme byli zvyklí v Bwindi. Angole Primary School je škola státní, školní poplatky oficiálně neexistují. Stát ale nedává školám finanční podporu, kterou ke své existenci potřebují, a tak je školní výběr nucen žádat podporu od rodin svých žáků. Za děti, které jsou do našeho programu zařazeny, jsme tento závazek převzali. Platíme uniformy (dvě, aby bylo možné je prát), boty a školní pomůcky stejně jako

v Bwindi. Další rozdíl je ale v zajišťování stravy. Žádné z 880 dětí, které do školy chodí, jsme neviděli si přinést oběd, a to podle názoru učitelů, je teď hlavní problém. Rodiny nemají na to, aby dětem daly něco s sebou. Ty se o polední přestávce vydají hledat něco k snědku, jedina možnost je ale snad man-

Jediná pumpa na pozemku školy v době naší návštěvy přestala fungovat. To je prioritní číslo jedna, co se týká nutných oprav ve škole. Dále bude nutné zbudovat jednoduchý přístřešek na vaření, koupit velký kotel na kaši a hrncečky pro děti. Plánovaný oběd bude sladká kukuřičná kaše.

go z nedalekých stromů – pokud zrovna zraje. Dětem na odpolední vyučování nezbyvá žádná energie a kromě první a druhé třídy trvá výuka do 16.30h každý den. Nebyla jiná možnost, než navrhnout, že budeme hradit jednoduchý oběd pro celou školu.

Zbývá prozkoumat, jaké jsou možnosti poskytování lékařské péče v okolí. Komunikaci s dětmi e-mailem nemůžeme prozatím nabídnout. Asi není třeba zdůrazňovat, že ve vesnici ani blízkém okolí není žádná internetová kavárna.

Kateřina

Pár afrických postřehů

Mnozí z vás již Afriku navštívili, zažili spoustu dobrodružství a postřehli spoustu rozdílů mezi životem v Evropě a Africe, ale stejně tak je i hodně vás, kteří dostáváte informace zprostředkovaně z rozličných zdrojů. Dovolte, abych se s vámi všemi podělil o několik postřehů, které jsem si přivezl z východní Afriky.

Ovesná kaše...

Řeknu vám, že sním všechno. Myslím, že není žádné jídlo, kterým bych opovrhoval, ale tu kaši, kterou dostávají děti ve škole a jsou

za ni nesmírně vděčný, bych každý den asi jíst nedokázal... Do krku skoro neklouže, nemá téměř žádnou chuť a ta fazolka je spíš jen na ozdobu. Dokáží sice sníst celou porci, ale jen s vědomím, že si večer dám třeba kuře s rýží ... Holt jsem Evropan a můžu si to dovolit...

Pohostinnost...

Málokdo z nás zažil opravdový pocit hladu. Když pocítujeme „hlad“,

máme většinou pořád na výběr z několika jídel a můžeme si vybrat, na co máme chuť. Jsme dostatečně předzásobeni – většinou na několik dnů dopředu. Když přijde návštěva, rádi ji pohostíme dobrými buchty, štrúdlím, bábovkou, lahvičkou vína, kávičkou či alespoň šálkem lahodného čaje. Ale nikdy nesáhne na poslední zásoby na další den. A když ano, tak s vědomím, že si je budeme moci hned druhý den doplnit v blízkém obchodě či supermarketu. A to je další z rozdílů – většina Afričanů se s vámi rozdělí o poslední co má, bez možnosti bezproblémového doplnění zásob.

Počty...

Když si vydělím částku, která se posílá dětem na celý rok, vychází mi cca 13 Kč na den. Z toho se hradí školné, školní pomůcky, jídlo ve škole – pro Afričana jsou to velké peníze.

A u nás? Například pro průměrného kuřáka je to částka nedostatečná na pokrytí potřebné denní dávky nikotinu (to není míněno jako útok proti kuřákům), takovou částku není problém provolat či proesemesko-

vat během několika okamžiků a za takový tringelt při platbě v restauraci bychom se leckdy mohli setkat i s opovržením ze strany obsluhy. Pro nás je to prostě částka zanedbatelná, prostě drobné...

Závod s časem...

To je známá věc, že je obrovský rozdíl ve vnímání a prožívání času mezi Afričanem a Evropanem. Čekat na opožděný autobus či vlak několik minut nebo dokonce několik hodin, to je nepříjemnost, která nás dokáže dokonale rozhodit. Během čekání metáme hromy a blesky do svého okolí a otravujeme se vzájemným nadáváním. Afričan zůstane v klidu i několik dnů a poskytnutý čas využije k vzájemnému sblížení s ostatními čekajícími. Ve městech už to tak úplně neplatí, ale venkov si toto „africké kouzlo“ uchovává. Já osobně si takové chvíle rád vychutnávám (pokud netrvají moc dlouho).

Místní doprava...

Jak už jsem nakousl v předcházejícím odstavci, dopravovat se v Ugandě na delší vzdálenosti může být pro Evropana celkem zajímavé dobrodružství. Samozřejmě existují dálkové autobusy, které jezdí podle jakéhosi jízdního řádu, ale z vlastní zkušenosti vím, že sehnat místenku nemusí být až tak jednoduché. I samotná jízda tímto opancěrovaným

kolosem je velký zážitek. Doporučuji raději vyhledat místa někde uprostřed autobusu a ne tak, jak se poštětilo mně, hned na sedadle za řidičem. To pak musíte mít nervy ze železa nebo dostatečnou zásobu alkoholu v krvi. Řítíte se totiž krajinou jako neřízená střela...

Další možností je využití malé dodávky – **matatu** nebo mototaxi – **bodaboda**. V matatu se nemusíte strachovat, že byste se nedostali do blízkého kontaktu s místním obyvatelstvem – do dodávky pro 8 osob se běžně vejde i okolo dvaceti pasažérů včetně nákladu. Na bodaboda si zas vychutnáte náramnou klíčovanou a v hustém městském provozu to může být také opravdu silný zážitek. Další možností je cestovat vlakem, ale s tím nemám žádné zkušenosti.

Mzungu...

Projíždíte-li či procházíte zabydlená území Ugandy, provázejí vás zpravidla skupinky dětí které za vámi

běží a pokřikují „mzungu, mzungu (bělochu, bělochu)“. Většinou se smějí a mají radost z toho, že zažili něco nevšedního, ale občas i žebrají o sladkosti nebo peníze. Toto se bohužel projevuje zejména v turisticky atraktivních oblastech, kde se „mzungu“ vyskytují poněkud hojněji a děti jsou „zkaženy“ většinou dobrosrdečnými turisty, kteří se dětem snaží jednorázově přilepšit. Děti pak lehce nabývají dojmu, že bílý turista je nevyčerpatelný zdroj sladkostí či financí, jehož povinností je o své zásoby se s každým podělit. Můj názor je takový, že mnohem lepší je se zapojit do nějaké charitativní pomoci či projektu, který má pro děti motivální a dlouhodobější účinek než náhodné obdarování.

Pozdravy a setkávání...

Tak to je další rozdíl mezi úspěchaným Evropanem a Afričanem. Většina domorodců se přesunuje pěšky či na kolech. Téměř při

každé zastávce navzájem navazují kontakt, podávají si ruce, objímají se, dívají se vzájemně do očí a dlouze hovoří. A mnohdy se může jednat o lidi, kteří se doposud nikdy nesetkali. U nás na to nemáme čas, vždyť my někam vždycky spěcháme. Je to zvláštní, když máme auta, autobusy, tramvaje, vlaky, metro – vymoženosti, které nám mají čas šetřit...

Zvláštní kouzlo...

Většina lidí, kteří Afriku navštívili, byla očarována jakýmsi tajemným kouzlem, které je neustále nutí se do Afriky vracet. Jsem stejně očarován. I když jsem doma obklopen všemi možnými vymoženostmi naší civilizace, přesto mě to stále do Afriky táhne. Možná je to tím, že se tam cítím svobodněji i když vím, že tam na mě číhá mnohem víc nebezpečí a nástrah než v bezpečí domova.

Michal

Odpovědi na časté otázky

Pokud je uvedeno v příběhu dítěte, že rodiče zemřeli na Aids, znamená to, že je dítě taky nemocné?

To nevíme. Neslyšela jsem ani jednou, že by příbuzní v takovém případě nechali dítě testovat. Lékař na klinice, kde naše děti ošetřují, říká, že není pravidlem, aby se miminko narodilo nakažené, přestože matka je. Záleží na přístupu rodiny, někteří o Aids mluví otevřeně, pro některé je to tabu. Ve vesnicích mají lidé strach, že je ostatní odsoudí a tak raději řeknou, že příčina smrti byla jiná. Totéž platí při sepisování příběhů dětí, kdo to zmínit nechce, uvede například malárii, to zní líp. Často se příčina smrti vůbec nezjišťuje. Ale i pokud by adoptované dítě bylo nakažené virem HIV, neznamená to, že by se nemohlo léčit. V Ugandě působí mnoho mezinárodních organizací, které nabízejí léčbu zdarma a mají velké úspěchy.

Pokud si adoptuji dítě během roku, jak je možné, že platím dvakrát?

Pomoc dětem začíná okamžikem, kdy je přijmeme do programu. Takovou úmluvu jsme udělali v Bwindi, aby děti začaly chodit do školy okamžitě a nečekaly na svého adoptivního rodiče doma. Do doby než přišla první platba, chodily děti do školy na dluh a my jsme pak hradili školné a všechny další výlohy zpětně. Tento luxus jsme si mohli dovolit díky velkému zájmu o adopce. Totéž aplikujeme v Soroti. Neplatíme sice zpětně poplatky

za návštěvu školy, ale tyto peníze použijeme na nejnnutnější, co tyto opomíjené děti potřebují ihned – oblečení, boty, školní brašny.

Proč máme stejně vysoké roční poplatky pro všechny děti, když v Bwindi chodí do školy soukromě a v Soroti do státní?

Co ušetříme v Soroti na poplatcích, musíme investovat do stravování pro celou školu a zajištění vody. Jinak bychom s pomocí nemohli vůbec začít.

Naším cílem a velkým přáním bylo vybudovat vlastní soukromou školu, z dlouhodobého hlediska nepovažujeme za svoji povinnost přebírat na sebe povinnosti státu.

Co děti nejvíc potřebují a co jim posílat?

Vzhledem k tomu, že počet adoptovaných dětí neustále roste, jsme nuceni vyhlásit, že malé osobní dárkové balíčky jsme schopni brát do Ugandy jen jednou ročně – na Vánoce. Balíček nebo dopis musí být na naší adrese v Brně nejpozději do konce října, abychom měli čas zásilku zabalit k odeslání. Kromě naší adresy prosím viditelně označ-

te, komu ho posíláte. Doporučujeme jen v případě, že opravdu toužíte poslat něco osobního – rodinné fotky, výtvary Vašich dětí, evropské sladkosti na přilepšenou, nebo konkrétní věc, o kterou si Vaše dítě řeklo, např. kopací míč.

Pokud můžete a chcete věnovat použité dětské oblečení, boty, povlečení, ručníky, psací potřeby a jiné praktické věci, pošlete kdykoli během roku na naši brněnskou adresu. Pokud není označeno jinak, rozumíme tomu tak, že je zásilka určena všem. Tyto věci pak rozdělíme. Pro oblečení a boty se nejlépe osvědčilo, když děti necháme vybrat samotné a mají možnost si to vyzkoušet. Vybavení do školy

ly - dostanou přesně to, co potřebují a využijí dle ročníku, kam patří. Je potřeba si uvědomit, že bydlí v chýších, kde je podlaha z udusané hlíny, vlhko a zcela určitě žádná odkládací plocha.

Velký úspěch má nákup matrací, povlečení a příkrývek jako vánoční dárek. Tato souprava stojí

1.000 Kč a pokud má sponzor zájem, musí peníze poslat na náš účet zase nejpozději do konce října (pod stejným specifickým a variabilním symbolem jako pravidelné roční poplatky, ale s poznámkou „matrace“). Podle výpisu z účtu matrace nakoupíme přímo v Ugandě. Pokud jste dítěti matraci nekoupili sami, můžete si být téměř stoprocentně jistí, že žádnou nemá.

Kateřina

Stručně o Ugandě...

Současná Uganda (odvozeno od názvu království Buganda) byla vytvořena Brity v období 1890 – 1926. Před jejich příchodem žilo na tomto území přes třicet etnických skupin. Pro jednoduchost se dají zhruba rozdělit do čtyř skupin – Bantu, Luo, Atekerin a Súdanské. Nedá se tudíž hovořit o ugandské kultuře jako takové.

Na západě sousedí Uganda s Demokratickou Republikou Kongo (bývalý Zair, původně Belgické Kongo). Tato hranice je souběžná se západním ra-

menem Velké příkopové propadliny a je tvořena jezery Albert, Edward a George, pohořím Rwenzori a sopkami pohoří Virunga. Na severu sousedí Uganda se Súdánem - tato hranice byla vytvořena v roce 1914. Oblast Lado připadla Súdánu a West Nile byl naopak připojen z Belgického Konga. Na východě Uganda hraničí s Keňou - do roku 1902 sahala hranice až po jezero Turkana. Jak Uganda, tak Keňa byly pod nadvládou Britů a konečná hranice byla stanovena

v roce 1926. Jižní hranice s Tanzánií (bývalá Německá východní Afrika) vznikla jednáním mezi Brity, Belgičany a Němci v roce 1910. Uganda se rozrostla o oblast Kigezi z Belgického Konga a oblast Bufumbira z Německé východní Afriky.

Rovník prochází jižní Ugandou, podnebí je tropické, ale zmírněno nadmořskou výškou, většina území je náhorní plošina. Nejtepleji je kolem jezera Albert a nejchladnější jsou ledovcové vrcholy pohoří Rwenzori.

Co znamená být „orphan“ v Ugandě?

V prvním případě dítě, které ztratí oba rodiče. Pokud tato situace nastane, rodina se obvykle sejde a rozhodne, kdo se o něj bude starat, u kterých příbuzných bude vyrůstat. Někdy si vezme sourozence jedna rodina, někdy si je rozdělí. Téměř všechny rodiny mají hodně dětí a sirotek nikdy nebude mít stejné postavení jako jejich vlastní. Snažíme se částečně

nahradit ochrannou a pomocnou ruku rodičů.

Ani tam, kde zemřel jen jeden z rodičů, není situace jednoduchá. Pokud děti ztratí maminku, zůstávají zpravidla v péči otcem, a ten by měl být schopen se o ně postarat. Problém je, že většina otců se hledí co nejdříve znovu oženit. Pokud pracuje, potřebuje někoho, kdo je doma s dětmi

a postará se o domácnost. Hned se narodí další děti a nová matka se věnuje svým vlastním. V lepším případě nevlastní děti opomíjí, pokud je situace horší, děti utečou k prarodičům nebo jiným příbuzným.

Ještě složitější situace nastane, když zemře otec. Jeho rodina má na děti právo a někdy rozhodne, že si sourozence otce děti vezmou. Matka pak musí odejít a snaží se rychle znovu vdát, protože nemá domov. I pokud rodina rozhodne, že děti zůstávají s matkou, může se stát, že se k nim začnou chovat tak zle, že nezbude než utéct. Pokud se matka s dětmi rozhodne vrátit do vesnice k rodičům, je stoprocentně závislá na jejich pomoci. Někdo jim musí poskytnout střechu nad hlavou a kousek půdy na obdělávání. Bez půdy je rodina odsouzená žít. Pokud matka pracuje na polích ostatních obyvatel vesnice, její odměna za práci sotva stačí nakrmit rodinu každý večer.

Kateřina

Papírové korálky

Bwindi orphans o.s. je nezávislá nezisková organizace zaměřená na pomoc dětem v Ugandě. Zprostředkováváme tzv. "adopci na dálku" pro sirotky a děti z extrémně chudých rodin, tzn. platíme poplatky ve škole, uniformy, boty, školní pomůcky, stravu a zdravotní péči.

Kromě toho podporujeme úsilí jednotlivců v Ugandě, kteří se sami aktivně snaží svoji situaci zlepšit. Jedním z takových projektů je prodej výrobků z korálek z recyklovaného papíru.

Náhrdelníky a náramky zobrazené na fotografiích vyrábí asi dvacetiletá dívka - Doreen. Pochází z města Kitgum v severní Ugandě, které bylo ještě donedávna vystaveno útokům LRA - Lord's Resistance Army. Jejich vůdce hlásá, že je médiem, které si vybraly jisté náboženské síly. LRA neměla žádné jasné cíle, vyhýbala se střetům s armádou, místo toho se soustřeďovala na terorizování obyvatelstva. Přežívala díky kruté strategii - únosům dětí, ze kterých se stávali vojáci. Strach z únosů a ze zabití byl všudypřítomný na severu Ugandy. Odhaduje se, že jen

v samotném Kitgum bylo odvečeno více než 20.000 dětí. Trvalo to dlouho a vláda nepodnikala žádné konkrétní reálné kroky, aby ukončila utrpení obyvatel. Kdo mohl odstěhoval se.

Toto byl i osud Doreen a jejího bratra, které matka přivedla do Kampaly, když byli oba malí. Doreen si nepamatuje, kolik jim bylo let. Žili v chudém předměstí Kampaly společně s tisíci jiných matek s dětmi ze severu. Matka zemřela a Doreen se stará o mladšího bratra. Je ráda,

že měla příležitost se naučit dělat korálky ze starého papíru a vydělat tak na živobytí. LRA mezitím zahájila jednání o příměří s vládou a lidé se pomalu vrací na opuštěný sever. Doreen by se taky chtěla vrátit domů, v Kampale skoro nikoho nezná, a i když tam vyrostla, nepatří tam. K tomu, aby se jí tento sen splnil, je ale dlouhá cesta a hodně vyrobených a prodaných náhrdelníků.

Kateřina

Bwindi Orphans o.s.

Hlinky 116, 603 00 Brno

e-mail: info@bwindiorphans.org

www.bwindiorphans.org

Bankovní informace: ČSOB Brno • číslo účtu.: 210764965/0300 • název účtu: Bwindi Orphans o.s.